

БРАТЯ ГРИМ

ЗЛАТНАТА ПТИЦА

Превод от немски: [Неизвестен], 1995

chitanka.info

Живял преди много години един цар, който имал зад двореца си прекрасна градина, а в нея — дърво, което раждало златни ябълки. Щом узреели, слугите ги преброявали, но на другата сутрин те винаги били с една по-малко. Слугите казали на царя и той наредил всяка нощ някой да стои на стража под дървото.

Царят имал трима синове. Когато нощта се спуснала, той изпратил в градината най-големия, но към полунощ сънят го надвил и на другата сутрин още една ябълка била откъсната.

Вечерта дошъл редът на средния син, но и с него се случило същото: след полунощ той заспал и на сутринта пак липсвала една ябълка.

Дошъл редът и на третия син и той бил готов да стои на стража под дървото, но царят не му вярвал много, защото смятал, че и той като братята си нищо няма да свърши. Накрая обаче му разрешил да отиде.

Легнал момъкът под дървото, бдял и не допуснал сънят да го надвие. Щом ударило дванадесет, нещо във въздуха прошумоляло и той видял на светлината на месечината, че долетяла птица с блестяща златна перушина. Тя кацнала на дървото и откъснала една ябълка с човката си, ала в същия миг момъкът пуснал стрела към нея. Птицата отлетяла, но стрелата била минала през перушината ѝ и едно златно перо паднало на земята.

Прибрал го момъкът, а на сутринта го занесъл на царя и му разказал какво е видял през нощта. Царят събрал съветниците си и всеки твърдял, че това перо струва повече от цялото царство.

— Щом това перо е толкова скъпо — рекъл царят — само от едно няма никаква полза, затова искам да притежавам цялата птица.

Най-големият син тръгнал на път, като се осланял на ума си и мислел, че лесно ще намери златната птица. Вървял, вървял, докато видял в края на гората лисица, вдигнал пушката и се прицелил. Но лисицата проговорила:

— Не ме убивай, а в замяна аз ще ти дам добър съвет. Ти си тръгнал за златната птица, но тази вечер ще стигнеш в едно село. Там ще видиш една срещу друга две странноприемници. Едната е ярко осветена и в нея е шумно и весело, ала ти не се отбивай там, а влез в другата, макар че е неугледна.

„Как би могло такова глупаво животно да ми даде разумен съвет!“ — помислил си царският син и дръпнал спусъка, но не уцелил.

Лисицата изопнала опашката си и побягнала бързо към гората. Той продължил пътя си и вечерта стигнал в селото, в което наистина имало две странноприемници една срещу друга. В едната хората пеели и играели весело, а другата имала сиромашки и печален вид.

„Ще бъда голям глупак — помислил си той, — ако се отбия не в хубавата, а в бедняшката кръчма.“ Влязъл във веселата, хубаво си хапнал и пийнал и забравил птицата, баща си и всички добри напътствия.

Минало доста време, а големият син все не се завръщал у дома, и средният брат решил да тръгне да търси златната птица. Лисицата срещнала и него. Дала му същия съвет, ала и той не се вслушал в него. Стигнал пред двете странноприемници и чул от едната да се носи весела глъчка. Брат му стоял на прозореца и му махал. Средният син не могъл да устои на изкушението, влязъл там и повел радостен и безгрижен живот.

Минало доста време и най-малкият царски син поискал да тръгне на път, за да опита щастieto си, но бащата не го пушал.

— Защо да ходи — рекъл царят, — и той няма да намери златната птица, както не я намериха и братята му. А ако му се случи някое преমেждие, няма да знае какво да прави, защото не е от твърде умните.

Ала момъкът бил упорит и накрая успял да се наложи — баща му го пушал.

Пред гората пак стояла лисицата и помолила момъка да я пощади, като в замяна му дала същия съвет. Момъкът бил милостив и рекъл:

— Не бой се, лисанке, няма да ти сторя нищо лошо.

— Няма да съжаляваш — отвърнала лисицата. — А за да стигнеш по-бързо, качи се на опашката ми.

Седнал той на опашката ѝ и лисицата хукнала през глава напред, та в косите му засвистял вятърът. Стигнали в селото, слязъл момъкът, послушал съвета на лисицата и без да се замисля, влязъл в неугледната странноприемница, където пренощувал спокойно.

Тръгнал на другата заран пак, а лисицата го чакала сред полето и му рекла:

— Сега ще ти кажа какво още да направиш. Върви все направо, накрая ще стигнеш до дворец, пред който лежи цяла дружина войници,

но ти не се плаши от тях, защото всички спят. Спокойно мини, влез в двореца и прекоси всички зали, докато се озовеш в една малка стая, където е закачена дървена клетка. В нея е златната птица. Наблизо е окачена празна клетка, която е златна. Недей да местиш птицата от дървената клетка в златната, защото ще си изпатиш!

Лисицата изрекла това, изопнала опашка, царският син седнал на нея, а тя хукнала презглава напред, та в косите му засвистял вятърът. Щом пристигнал в двореца, момъкът заварил всичко така, както му казала лисицата. Намерил и стаичката, а там в проста дървена клетка била златната птица. До нея се намирала другата, златната клетка. Трите златни ябълки се търкаляли по земята. Момъкът обаче си помислил, че ще бъде смешно да остави хубавата птица в простата и грозна клетка, отворил вратичката, хванал птицата и я пуснал в златната. Ала тя в същия миг изкрещяла пронизително, събудили се войниците, втурнали се в стаята и отвели момъка в тъмницата.

На другата сутрин го изправили пред съда, който го осъдил на смърт, тъй като той си признал всичко. Въпреки това царят обещал да му подари не само живота, но и златната птица, при условие че му доведе златния кон, който препускал по-бързо и от вятъра.

Тръгнал царският син пак на път, но бил натъжен и често въздишал, защото не знаел къде ще намери златния кон. Ала неочакано видял седнала край пътя старата си приятелка лисицата.

— Видя ли — рекла лисицата, — не ме послуша и ето какво стана. Ала не падай духом, аз ще се погрижа за тебе и ще те науча как да намериш златния кон. Ще вървиш все направо, докато стигнеш до един дворец. Там в конюшната се намира конят. Пред конюшната ще видиш налягали конярите, но те спят и няма да те чуят, така че спокойно ще изведеш златния кон. Ала помни едно: сложи му простото седло от кожа и дърво, а не златното, окачено до него, защото ще си изпатиш!

После лисицата изопнала опашката си, царският син седнал на нея и тя хукнала презглава напред, та в косите му засвистял вятърът.

Всичко станало така, както казала лисицата, и той влязъл в конюшната, където бил златният кон. Но щом се накарал да му сложи простото седло, си помислил: „Ще загрозя хубавото животно, като му сложа това седло, което не му подхожда.“ Оставил простото седло, взел златното и го сложил на коня, но той в същия миг почнал високо

да цвили, конярите се събудили, заловили момъка и го хвърлили в тъмницата.

На другата сутрин съдът го осъдил на смърт, но царят обещал да му подари не само живота, но и златния кон, ако момъкът успее да му доведе хубавата принцеса от златния дворец.

Тръгнал момъкът тъжен на път, но за щастие скоро срещнал своята предана приятелка лисицата.

— Заслужаваш да те оставя да се мъчиш — рекла тя, — но защото ми е жал за тебе, ще ти помогна още веднъж в бедата. Този път води право към златния дворец. Ще стигнеш там вечерта, когато всичко е притихнало. Тогава прекрасната принцеса отива в банята да се къпе. Щом влезе вътре, спусни се към нея и я целуни, тя ще те последва и ти ще можеш да я отведеш със себе си. Но не ѝ разрешавай да се сбогува с родителите си, защото ще си изпатиш.

После лисицата изопнала опашката си, царският син седнал на нея и тя хукнала презглава напред, та в косите му засвистял вятърът.

Стигнал момъкът пред златния дворец и всичко било така, както му казала лисицата. Почакал той до полунощ, когато всичко живо заспало и хубавата девойка влязла в банята. Тогава се спуснал към нея и я целунал. Тя му рекла, че на драго сърце ще тръгне с него, но го помолила със сълзи на очи да ѝ позволи първо да се сбогува с родителите си.

Отначало той устоял на молбите ѝ, но когато тя се разплакала по-силно и се хвърлила в нозете му, той отстъпил. Щом девойката се изправила до ложето на баща си, той и всички в двореца се събудили, заловили момъка и го хвърлили в тъмницата.

На другата сутрин царят му рекъл:

— Ти си осъден да загубиш живота си, но аз ще те помилвам, ако успееш да махнеш планината, която се издига пред прозорците и ми пречи да видя какво става отвъд нея. Трябва да свършиш тази работа за осем дни. Успееш ли, ще ти дам за награда дъщеря си.

Запретнал се царският син, копаел с кирката и изхвърлял пръстта с лопатата, не си почивал нито миг, но когато след седем дни видял колко малко е свършил, разбрал, че целият му труд е отишъл на вятъра. Изпаднал в отчаяние, но вечерта дошла лисицата и рекла:

— Не заслужаваш да се грижа толкова за тебе, но хайде върви да спиш, аз ще свърша работата.

Събудил се той на другата сутрин, погледнал през прозореца и какво да види? Планината я нямало. Зарадвал се момъкът и отишъл веднага при царя да му каже, че условието е изпълнено.

Колкото и да не му било приятно, царят трябвало да удържи на думата си и да му даде дъщеря си.

Тръгнали сега двамата на път и след малко срещнали преданата лисица.

— Ти наистина взе най-хубавото — рекла му тя, — но на девойката от златния замък подобава и златният кон.

— Как бих могъл да го получа? — попитал момъкът.

— Ще ти кажа — отвърнала лисицата. — Най-напред ще заведеш прекрасната девойка на царя, който те изпрати в златния дворец. Там ще настане небивала радост, ще ти дадат на драго сърце златния кон и сами ще го изведат от конюшните. Яхни го незабавно и подай на всички ръка за сбогом, накрая и на хубавицата. Уловиш ли ръката ѝ, метни девойката с един замах на седлото и смушкай коня. Никой няма да може да те догони, защото конят лети по-бързо от вятъра.

Всичко минало благополучно и царският син отвлякъл хубавата девойка на златния кон. Лисицата тичала след тях и по някое време му казала:

— Сега ще ти помогна да отнесеш и златната птица. Щом наближиш двореца, свали девойката от коня. Аз ще я пазя. После влез на златния кон в двора. Като те видят, ще настане голяма радост и сами ще ти изнесат златната птица. Вземеш ли клетката, препусни назад към нас, за да вземеш и девойката.

Тази задача също била изпълнена и царският син решил да се прибере у дома със съкровищата си, но лисицата му рекла:

— Сега трябва да ме наградиш за помощта ми.

— Какво искаш? — попитал момъкът.

— Като стигнем в гората, застреляй ме и отрежи главата и лапите ми.

— Хубава благодарност! — рекъл царският син. — Не, това не мога да направя.

Лисицата рекла:

— Щом не искаш да го направиш, трябва да те напусна. Ала преди да си отида, ще ти дам още един съвет. Пази се от две неща: не

купувай месо от бесилка и не сядай на ръба на кладенец!

Изрекла това и побягнала към гората, а момъкът си помислил: „Чудно животно! Гледай какво му е дошло на ума! Кой мисли да купува месо от бесилка! Пък и никога не съм изпитвал желание да седна на ръба на кладенец.“

Продължил пътя си с прекрасната девойка и минал пак през селото, в което били останали братята му. Заварил голяма глъчка, затова попитал какво се е случило. Отговорили му, че щели да бесят двама нехранимайковци.

Щом се приближил, видял, че се канели да бесят братята му, които били извършили разни престъпления и прахосали цялото си състояние. Той веднага попитал дали не може да ги освободят.

— Ако платиш за тях, може — отговорили хората. — Ала какво те е прихванало да си хвърляш парите на вятъра и да откупваш тия злосторници?

Но той не се замислил нито за миг и платил за тях, а след това продължили заедно пътя си.

Стигнали в гората, където ги срещнала лисицата, и въпреки че слънцето прежуряло, там било прохладно и приятно. Затова двамата братя рекли:

— Хайде да си починем малко тук до кладенеца, да похапнем и да пийнем водица.

Съгласил се с тях и най-малкият брат и докато разговаряли, без да се замисли, седнал на ръба на кладенеца. Двамата братя това и чакали, блъснали го и той паднал, а те взели девойката, златния кон и птицата и се прибрали в двореца на баща си.

— Носим ти не само златната птица — рекли те, — но и златния кон, и девойката от златния дворец.

Голяма била радостта на всички, но конят не се докосвал до храната в яслата, птицата не пеела, а девойката само седяла и плачела.

Ала малкият брат не загинал. За щастие кладенецът бил сух и момъкът паднал на мек мъх, без да се нарани, но не можел да излезе оттам. Преданата лисица не го изоставила и в тази беда, скочила при него и му се скарала, че е забравил нейния съвет.

— Не мога да те оставя така — рекла тя, — ще ти помогна да излезеш.

Казала му да се хване за опашката ѝ и да се държи здраво и така го изтеглила.

— Още не си в безопасност — добавила тя, — братята ти не бяха сигурни в смъртта ти, затова са обградили гората с пазачи. Мернеш ли се, ще те убият.

Край пътя седял един сиромаш, затова момъкът разменил дрехите си с него и по този начин стигнал в царския дворец. Никой не го познал, ала птицата зачуруликала, конят почнал да се храни, а хубавата девойка престанала да плаче.

Царят учуден попитал:

— Какво значи това?

А девойката отвърнала:

— Сама не зная, но бях много натъжена, а сега съм много весела. Нещо ми подсказва, че истинският ми годеник се е завърнал.

После разказала какво се е случило, макар че другите братя я били заплашили със смърт, ако ги издаде. Царят заповядал да дойдат всички хора от двореца. Появил се и момъкът в дрипите като сетен сиромаш, но девойката тутакси го познала и се хвърлила на врата му. Злобните братя били хванати и посечени, а той се оженил за хубавата девойка и бил провъзгласен за престолонаследник.

Ами какво станало с клетата лисица?

Минало дълго време. Царският син отишъл веднъж в гората, а там го срещнала лисицата и рекла:

— Сега ти притежаваш всичко, което си пожелаеш, а моята злочестина не свършва. Ти имаш власт, за да ме избавиш.

И пак му се замолила горещо да я застреля и да ѝ отреже главата и лапите. Накрая той склонил и щом направил това, лисицата се превърнала в човек. Този човек бил братът на хубавата принцеса, най-сетне избавен от магията, която тежала над него. И от този ден насетне те били честити до края на живота си.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.